

Niaj novaj agoj por disvastigi la idealojn kaj valorojn de Unesko per Esperanto

Ekde la Virtuala Kongreso kaj la Monda Festivalo de Esperanto en 2020, leviĝis demando: ĉu UEA jam nun lanĉu kampanjon por konvinki Uneskon deklari novan rezolucion por Esperanto. Por serioze trakti la temon, la Estraro de UEA enketis ĉe diversaj personoj. Ni eĉ ricevis proponan malneton de la rezolucio. Mi kore dankas al ili ĉiuj.

La enketado konkludas, ke anstataŭ tuj sendi al Unesko rezolucian proponon, UEA daŭre disvastigu la idealojn kaj valorojn de Unesko per Esperanto por vidigi al Unesko kaj al ĝiaj Ŝtato-Membroj la valoron de Esperanto. Tio bezonas 1-3 jarojn, eble eĉ pli longan tempon. Mi persone dubas, ke Unesko povos tuj akcepti nian proponon jam en la konferenco en novembro 2021. Laŭ mi, la plej frua tempo eble estos novembro 2023, kiam Unesko okazigos la konferencon. Dume ni havos sufiĉan tempon por pretigi nin mem, per serio da konkretaj agoj ĉe Unesko.

La antaŭaj du Rezolucioj de Unesko, tiuj en Montevideo 1954 kaj en Sofio 1985, estas mejloŝtonaj atingoj de nia movado. Esperantistoj ĝojas pri la atingoj, ke Unesko agnoskis la valoron de Esperanto, kaj pozitive alvokis, ke internaciaj organizoj kaj Ŝtato-Membroj uzu Esperanton en internacia komunikado. Tamen Unesko mem neniam uzis Esperanton. Ĉi tiu realo ĉe Unesko ne povas konvinki Ŝtato-Membrojn kaj internaciajn organizaĵojn enkonduki Esperanton en sian laboron.

Feliĉe, Unesko konsentis, kunlabore kun UEA, publikigi, ekde 2017, la Esperantan version de *Unesko-Kuriero* kaj en 2020 eldonis, kunlabore kun UEA, sian libron *De ideoj al agoj - 70 jaroj de Unesko*. Sur la Esperantaj publikaĵoj aperas la eldonaj numeroj de Unesko mem (Unesko-ISBN kaj Unesko-ISNN). Antaŭ unu semajno Unesko komencis fari retan enketon per Esperanto. La pordo de Unesko estas malfermiĝanta al nia lingvo paŝon post paŝo. UEA ne plu sole kontribuas por realigi la celojn de Unesko, sen vera subteno de Unesko. Ni vidas verdan lumon ĉe Unesko.

Tamen ni devas konscii, ke ĝis nun Unesko finance investis neniam, kaj ili investis nur malmultan laborforton por kunlabori kun ni. Ni devas konscii, ke UEA petis Uneskon permesi al ni kontribui al Unesko per nia lingvo, sed Unesko ĝis nun neniam aktive *petis*, ke ni kontribuu ion per Esperanto. Plejparto da taskoj estas plenumataj de esperantistoj mem. Kvankam niaj agoj ĉe Unesko ja vidigis al Unesko la utilecon de Esperanto, tamen tio ankoraŭ ne sufiĉas por konvinki Uneskon volonte mem uzi nian lingvon kaj voĉdonigi la Ŝtato-Membrojn por Esperanto.

La tria rezolucia propono en 1993 ne atingis la tagordon de la Ĝenerala Asembleo de Unesko, ĉar la dumkonferenca komisiono pri elekto de Rezolucioj opiniis, ke en la rezolucia teksto nenio novas kompare kun la du antaŭaj rezolucioj. Por lanĉi novan kampanjon, ni devas elpensi, kion novan ni montru al Unesko? Se ni ne kapablas montri al Unesko kaj al la ekstera publiko la utilecon de Esperanto, ni riskas konvinki nur nin mem, per la nova rezolucio.

Laŭ mia sperto, en la iniciatoj pri *Unesko-Kuriero* kaj la libro *De ideoj al agoj - 70 jaroj de Unesko*, Unesko pli ŝatis konkretajn kontribuojn por realigi ĝian celaron, ol nurajn proponon kaj peton, kiuj

celus realigi niajn proprajn celojn. Sendube ankaŭ ĝiaj voĉdon-rajtaj Ŝtato-Membroj preferas la samon.

Por ke la nova rezolucio bonefike influu la publikon uzi Esperanton, eĉ influi Uneskon mem en la uzado de Esperanto, antaŭ proponi al Unesko novan rezolucion, ni devas fari multajn preparajn agadojn.

1.Subteni *Unesko-Kurieron*

Unesko-Kuriero estas ne nur simpla legaĵo por esperantistoj, ĝi devas esti diplomacia ilo de Esperanto. Ni devas plejeble ekspluati kaj utiligi ĝian valoron.

Laŭ mi, Unesko juĝas la valoron de nia lingvo kaj la kvanton de Esperanto-parolantoj laŭ kiom da fojoj oni elŝutis la *Kurieron* kaj eventuale aliajn Esperanto-legaĵojn. Ju pli da esperantistoj elŝutas la Esperantan version de la *Kuriero*, des pli alte Unesko juĝas la valoron de Esperanto. Mi do atentigas ĉiujn esperantistojn, inkluzive abonantojn de la papera *Kuriero*, ke ili nepre rekte elŝutu la bitan version ĉe la Unesko-retejo. Oni povas trovi la retan ligilon ĉe la Unesko-retejo kaj ĉe la retejo de *El Popola Ĉinio*, la nova eldonanto.

Ekde 2020, *El Popola Ĉinio* daŭrigas la eldonadon de *Unesko-Kuriero*. Oni daŭre kontribuu al la publikaĵo, per tradukado, reviziado kaj abonado.

Por ke ne nur esperantistoj sciu pri la *Kuriero*, i devas ĉiel informi eksteran publikon pri la fakto, ke ankaŭ *Unesko-Kuriero* estas eldonata en Esperanto.

2.Eldono de Unesko-libroj

Se mi ne eraras, en la Unesko-retejo aperas nur nur libro kun teksto en Esperanto. Tiu estas *De ideoj al agoj - 70 jaroj de Unesko* en Esperanto kaj la ĉina, eldonita de Unesko mem, kun UEA, en 2020. Sur ĝi aperas eldona numero de Unesko (ISBN). Fakte komence Unesko konsentis, laŭ nia peto, eldoni ĝin nur en Esperanto. Post kiam la kuneldona kontrakto estis subskribita, mi pensis, ke se ni eldonos nur en Esperanto, nur esperantistoj scias, ke en la librejo de la Unesko-retejo troviĝas libro en Esperanto. Por ke ankaŭ nacilingvaj legantoj rimarku, ke Unesko uzas Esperanton en sia libro, ni devas eldoni dulingvan version. Konsiliĝante kun François Lo Jacomo, ni petis, ke Unesko permesu eldoni ĝin dulingve, en Esperanto kaj la ĉina. Ni samtempe esprimis nian deziron eldoni ĝin estontece ankaŭ en Esperanto paralele kun aliaj lingvoj. Feliĉe ili tuj konsentis ŝanĝi la kontrakton.

Nun UEA devas plejeble utiligi la ŝancon, ke Unesko volas kunlabore kun UEA eldoni en Esperanto kaj sufiĉe vidigi al Unesko kaj ekstera publiko la valoron de Esperanto, triflanke:

Unuaflanke, Traduki la libron *De ideoj al agoj - 70 jaroj de Unesko* al aliaj lingvoj. Oni jam tradukadas la libron al kelkaj lingvoj. Mi petas, ke interesiĝantoj traduku ĝin al siaj naciaj lingvoj. Se iuj volas traduki, mi ŝatus, ke la tradukontoj kunlaboru kun naciaj Unesko-komitatoj aŭ kun

landaj ne-Esperantistaj instancoj kaj petu iliajn moralajn aŭspiciojn. Ni imagu, se sur la libroj aperus la nomo de la respektiva nacia Unesko-komitato, tia libro povus esti valora ŝlosilo por frapi la pardonon de la nacia Unesko-komitato, kiam ni petos ilin voĉdoni por Esperanto ĉe Unesko. Unesko-libro kun nacia lingvo kaj Esperanto povus bone impresi la respektivan nacian/landan Unesko-komitaton. Tiuj, kiuj volas traduki ĝin al sia nacia lingvo, bv. skribi al mi.

Por festi la 75-jariĝon de Unesko kaj por montri al Unesko, ke UEA vere disvastigas la idealojn kaj valorojn de Unesko per Esperanto, ekde la 1-a de januaro ĉi jare UEA ĉiusemajne publikigas unu videan rakonton pri Unesko en Esperanto ĉe *UEAviva* ĉe Jutubo

(<https://www.youtube.com/playlist?list=PLfebd4xxn3COeR-8mBSxhxJFZu6ynhH9o>)

La dissendo finiĝos antaŭ la naskiĝtago de Unesko en novembro, kun la sume planataj 46 filmetoj. Mi petas pardonon pro mia malbona kaj ĉinstila prononcado!

Duaflanke, eldoni aliajn Unesko-librojn. Mi proponas, ke tiuj, kiuj ŝatas traduki ion, serĉu interesajn librojn ĉe la librejo de la Unesko-retejo kaj rekte demandu al Unesko, ĉu Unesko permesas Esperantigi ilin.

Ju pli da Esperantaj Unesko-libroj troveblos ĉe la Unesko-retejo, des pli tio montros al Unesko la utilecon de nia lingvo.

Triaflanke, daŭrigo de la eldono “Oriento kaj Okcidento”, laŭ la Unesko-Programo por Reciproka Studo kaj Aprezado de Kulturoj de Oriento kaj Okcidento. Ĝis nun ni eldonis jam 59 librojn.

3. Esperantigi Unesko-artikolojn ĉe Vikipedio, eĉ ĉe la Unesko-retejo

En 2018, dum nia kunsido kun Unesko-funkciuloj, responde al mia demando pri ebleco esperantigi la retejon de Unesko, s-ro Vincent Defourny (direktoro de Publika Informado de Unesko) diris, ke la retejo estas tro malnova, kaj ke oni planas renovigi ĝin. Li proponis, ke ni esperantigu artikolojn pri Unesko ĉe Vikipedio. Ni devas aktualigi la artikolon pri “Unesko” ĉe Vikipedio por montri al Unesko la utilecon de Esperanto.

Mi rimarkis, ke kelkaj paĝoj de la Unesko-retejo estis tradukitaj al la portugala lingvo, kiu ne estas oficiala de Unuiĝintaj Nacioj. Tio signifas, ke la Unesko-retejo povas akcepti tiajn lingvojn, ne-oficialajn de Unuiĝintaj Nacioj. Do post sufiĉa esperantigo de Unesko-artikoloj ĉe Vikipedio, ni povos montri la rezulton al Unesko kaj oficiale peti esperantigon de la retejo. Ni tamen antaŭ ĉio aktualigu la artikolojn pri Unesko ĉe Vikipedio en Esperanto.

4. Agnosko de Esperanto kiel la Monda Nemateriala Kultura Heredaĵo

Pollando kaj Kroatio jam sukcesis agnoski Esperanton kiel nacian Nematerialan Kulturalan Heredaĵon. Ankaŭ aliaj landaj asocioj povas pensi pri tio. Post kiam tria lando sukcesos agnoski Esperanton kiel nacian nematerialan kulturalan heredaĵon, ni povos oficiale lanĉi la kampanjon por la tutmonda heredaĵo.

5. Aktiva engaĝiĝo en projektoj, forumoj, kunvenoj de Unesko kaj NROj ĉe Unesko

François Lo Jacomo, kiel ĉefrepresentanto, kaj aliaj reprezentantoj tre aktive engaĝiĝas delonge. Li aperis sur la listo de la kandidato de la Ligkomitato, aktive engaĝiĝis en la fintraktado de nova regularo de la NROj kaj plifortigo de la pozicio de NROj interne de la Unesko-strukturo, aktivis en la Forumo pri Mondcivitaneco. Danke al lia kontribuo al la projekto la *Korusoj pri Paco*, multaj korusoj venis el Esperantistoj. Tio kontentigis la Ligkomitaton de Unesko. UEA daŭre aktivis en la menciitaj kampoj por vidigi al Unesko la utilecon de Esperanto. En novembro la delegitoj denove reprezentos la Asocion en la 41-a Ĝenerala Asembleo de Unesko.

6. Peto de Unesko-premioj

Ĉiujare Unesko deklaras multajn premiojn al individuoj aŭ kolektivoj. Mark Fettes sugestis premion por kontribuo al toleremo kaj senperforto

(https://en.unesco.org/prizes/madanjeet_singh/laureates),

premion por kontribuo al lingvaj diversecoj

(https://www.wikiwand.com/en/Linguapax_Prize),

kaj premion por kontribuo al sen-analfabetigo

(<https://en.unesco.org/themes/literacy/prizes/selection>).

Ni pensu pri ili kaj daŭre konstante serĉu similajn ŝancojn ĉe la Unesko-retejo. Viaj sugestoj estas bonvenaj.

7. Reklami Esperanton al ne-esperantistaro

Vikipedio estas grava fonto, de kie oni serĉas sciojn. Por voĉdonigi Ŝtato-Membrojn de Unesko por nia rezolucio, ni devas ofte aktualigi informojn pri Esperanto en Vikipedio en ĉiuj naciaj lingvoj.

Vikipedie, la artikolo pri “Unesko” aperas en 167 lingvoj, sed nur la Esperanta Vikipedio menciis Esperantan kontribuon al Unesko. Ni devas traduki ĝin ankaŭ al naciaj lingvoj, almenaŭ al ses UN-lingvoj, por ke pli da nacioj sciu, ke Esperanto kontribuas al Unesko.

En Vikipedio, la artikolo pri “Esperanto” aperas en 204 lingvoj. Sed la artikolo pri “UEA” aperas nur en 39 lingvoj, pri “TEJO” nur en 25 lingvoj, pri “ILEI” nur en 9 lingvoj, pri la “Akademio de

Esperanto” nur en 44 lingvoj, pri “IFEF” nur en 4 lingvoj, pri “SAT” nur en 20 lingvoj kaj pri “Esperanta Civito” nur en 4 lingvoj. UEA havas membrojn en ĉirkaŭ 130 landoj. Kaj laŭ onidiro esperantistoj troviĝas en ĉirkaŭ 150 landoj. Kial oni ne ŝatas traduki ilin al sia nacia lingvo? Laŭ mi, la problemo estas, ke ni esperantistoj delonge pensas ĉefe pri Esperanto mem kaj pri la Esperanta medio mem, sed ne tre multe pensas pri ekstera publiko, al kiu ni devas liveri nacilingvan informon pri Esperanto kaj Esperantaj organizoj. Por vaste influi eksteran publikon, ni devas pli vaste traduki informojn pri Esperantaj organizoj al naciaj lingvoj.

Por bone prepari novan rezolucion de Unesko, landaj kaj fakaj asocioj, kiel ankaŭ individuaj aktivuloj, devas krei sub-artikolon “Unesko kaj Esperanto” ĉe la artikolo “Unesko”, en sia nacia lingvo, kaj traduki la Esperantajn artikolojn pri internaciaj Esperantaj organizaĵoj al siaj naciaj lingvoj. Ni devas aktualigi la artikolon pri “Esperanto” en ĉiuj naciaj lingvaj Vikipedioj.

8. Partopreno en la enketo de Unesko per Esperanto

Danke al la iniciato kaj traduko de Renato Corsetti, Unesko unuafoje enketas per Esperanto. Esperantistoj ege ĝojas pro tio, ke Unesko uzas nian lingvon en sia enketo. Tio vere estas bona ŝanco, ke nia komunumo montru al Unesko la utilecon kaj valoron de nia lingvo. Ĉe UEA-grupo en la socia retejo Fejsbuko mi afiŝis, ke Unesko kontentas, ke ili ricevis 600 respondojn ene de du tagoj kaj atendas pliajn plurmilojn. Iu komentis, ke li aŭ ŝi dubas pri plurmiloj. Mi konfesas, ke ankaŭ mi dubas kaj maltrankviliĝas. Se tro malmultaj esperantistoj voĉdonos, la rezulto malbone impresos Unesko-funkciulojn. Tio povus malfaciligi niajn novajn agojn ĉe Unesko. Mi do **petegas** ĉiujn esperantistojn **voĉdoni**.

Mi pensas, ke ni povas peti ankaŭ Esperanto-amikojn plenigi nacilingvajn enketilojn de Unesko, por esprimi subtenon al Esperanto.

9. Kunpenso pri niaj novaj agoj ĉe Unesko

Delonge, dum ni klopodas konvinki internaciajn organizojn uzi nian lingvon al internaciaj agadoj, ni sentas grandan malfacilecon. Kial Unesko finfine akceptis nian proponon? Ĉar anstataŭ rekte proponi ilin uzi Esperanton, ni provis helpi ilin per nia lingvo. Ĉar ni ĉiam pretas kontribui al Unesko per nia lingvo, ni pretas disvastigi la idealojn kaj valorojn de Unesko per nia lingvo. Mi kredas, ke la sintenoj de internaciaj organizoj por Esperanto povas ŝanĝiĝi, se ni pretas helpi ilin plibonigi iliajn laborojn per nia lingvo.

Tre bona ekzemplo estas la kurso de Monda Organizaĵo pri Sano. S-ro Adam Eng rimarkis, ke Monda Organizaĵo pri Sano aranĝas kursojn en kelkaj lingvoj. Li demandis ĝin, ĉu eblas uzi nian lingvon por plibonigi ĝian laboron kaj tuj ricevis pozitivajn reagojn. Tio estas bonega ekzemplo. Sammaniere sukcesis ankaŭ *Unesko-Kuriero*, Unesko-libroj, Korusoj pri Paco kaj la Unesko-enketo per Esperanto.

En Ĉinio estas onidiro "Ŝanco pretas nur por pretantoj". Se ni pretas serĉi ŝancon favoran al Esperanto kaj pretas helpi aliajn per ĝi, finfine ni trovos bonajn ŝancojn.

Mi do petegas, ke ni kune pensadu, observadu kaj serĉadu bonajn ŝancojn por plani niajn novajn agojn ĉe Unesko, ke ni povu finfine lanĉi novan rezolucion ĉe Unesko.

Nuntempe, la plej grava ago estas insitigi ĝiujn esperantistojn partopreni en la enketo de Unesko, por montri al Unesko la valoron de nia lingvo. Mi kore petas viajn partoprenojn.

La teksto estas prelego de Trezoro Huang Yinbao en la 53-a Malferma Tago de UEA/TEJO.

Trezoro Huang Yinbao, vicprezidanto de UEA, direktoro de Esperanto-Centro, iniciatinto kaj eksa ĉefredaktoro de Unekso-Kuriero, iniciatinto kaj ĉefredaktoro de la Unesko-libro De ideoj al agoj - 70 jaroj de Unekso.